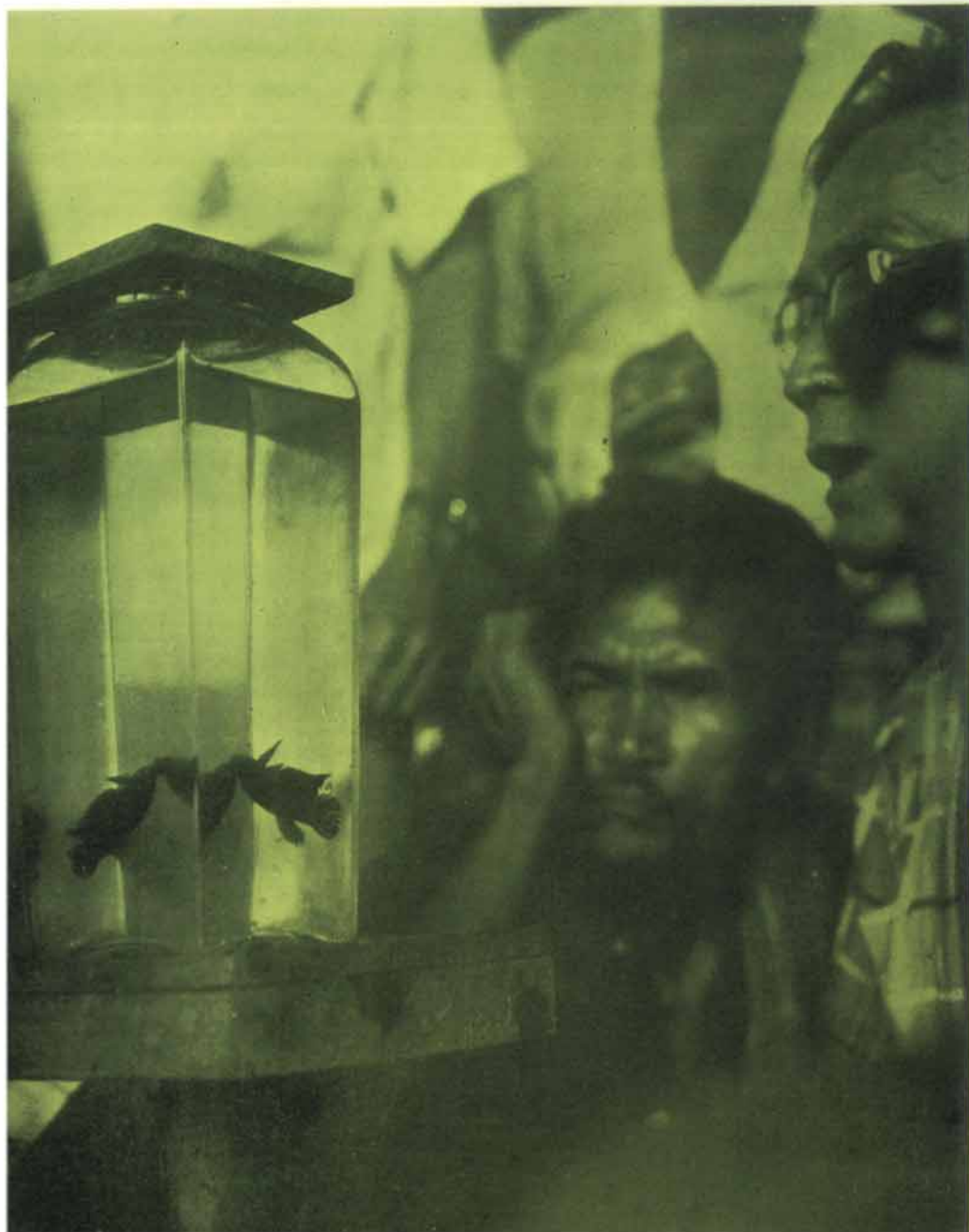

ปลาปักธงไทย

แทบจะกล่าวได้ว่าเกือบทุกคนนิยมชมชอบต่อการประดองฝีมือ หรือ การต่อสู้กันอย่างดุเดือดถึงขั้น นับตงแต่ การชนช้างในสมัยโบราณ การชนวัว ซึ่งยังคงดำเนินอยู่คึกคักทางจังหวัดภาคใต้ ตลอดจนการตีไก่ ซึ่งทางการห้าม ตงบอเนนเสียแล้ว เพราะเป็นการทารุณ ต่อสัตว์ เรื่อยลงมาจนถึงการกัดจังหวัด หรือชนกวางบนทอนออยของเหล่าเด็ก นักเรียน

แต่ปลากัดไทยอันเรียกว่าเล็กพริกขี้หนู เท่านั้นที่เป็นสัตว์ประเภทเดียวในโลก ซึ่งได้รับการ เลี้ยงและผสมพันธุ์เพื่อใช้ในการกัดกันโดยเจตนา โดยไม่คำนึงถึงผลพลอยได้คือความสวยงามของตัว มันเอง ทว่าโลกยกย่องว่าปลากัดไทยสวยงามเป็นเลิศ และเป็นนักรสู้ที่ทรหดยิ่งนัก

ปลากัดไทย Siamese fighting fish เป็นปลา น้ำจืดขนาดเล็ก มีลำตัวยาวประมาณ ๕ ถึง ๖.๓๐ ซม. เป็นปลาจำพวกเดียวกับ climbing perch สามารถหายใจรับอากาศผิวน้ำได้เท่าๆกับได้น้ำเพราะ มีอวัยวะคล้ายปอดอยู่ตอนหัว กลักลักษณะอัน แตกต่างกับปลาอื่นประการนี้ สามารถทำให้นั้น ทนอยู่ในน้ำตื้นและขาดออกซิเจนได้ในขณะที่ปลากัดอื่น ต้องตาย ปลากัดไทยเล็กกว่าปลากัดพันธุ์มลายู และชวา ทั้งขนาดหัวและช่วงตัว ปลากัดไทย มีสีเจิดจางไม่น้อยหน้าปลากัดจีน และปลากัดเขมร ซึ่งเข้ามาสู่ประเทศไทยเมื่อกึ่งศตวรรษมาแล้ว

บ่อนปลากัดพื้นเมืองมีลักษณะโดยทั่วไปดังเห็นในภาพนี้

ปลากัดไทย SIAMESE BETTA SPLENDENS เล็กพริกขี้หนู สีสดฉูด ถูกฝึกให้เป็นนักสู้มาตั้งแต่บรรพบุรุษ

ปลากัดมีวิวัฒนาการที่ค่อนข้างวิเศษ ไม่น้อยเมื่อตัวผู้เริ่มเกี้ยวเกี้ยวปลากัดตัวเมีย มันจะก่อหวอดขึ้นหวอดที่ก่อ ฟองเมื่อเกี้ยวแล้ว มันจะหนีออกจากปากกรันเมื่อปลากัดตัวเมียทิ้งตัวมัน จะถูกตัวผู้รีดเอาไข่ออกไปพันติดไว้กับหวอดที่ก่อนั้น ไข่ของมันเล็กมากมีลักษณะใสคล้ายไข่มุก มองด้วยตาเปล่าไม่เห็น นอกจากจะใช้แว่นขยาย ตามปกติเมื่อไข่ติดหวอดหมดแล้ว ตัวเมียจะไม่แยแสกับไข่เหล่านั้นเลย กลับปล่อยให้ เป็นภาระของพ่อหวอดที่จะคอยดูแล รมั้ตัวผู้จะไข่จนเจริญเป็นตัว ตลอดระยะเวลาที่ปลากัดผู้จะคอยดูแลหวอดเสริมอยู่เสมอ เท่ากันมิให้หวอดหลายแตกลง ทั้งเป็นการเติมออกซิเจนให้ตามธรรมชาติไปในตัว ปลากัดตัวผู้เป็นฝ่ายที่ภักดิ์รักษาลูกของมันไม่ให้หลุดลงไปยังหวอด ซึ่งคอยป้องกันภัยอันตราย จากศัตรู ซึ่งรวมทั้งตัวเมียที่คอยฉวยโอกาสกินลูกของมันเองด้วย แต่ในขณะนั้นมันกลับไม่สนใจการผสมพันธุ์ของปลากัดที่มันเลยเปลี่ยนแปลงเป็นอื่น

ปลากัดตัวผู้ไม่ได้อุ้มมาเลี้ยงและผสมพันธุ์นั้น อาศัยอยู่ตามแม่น้ำลำคลองและหนองน้ำที่มีน้ำนิ่ง และมีสภาพเป็นที่กึ่งน้ำแฉกแดด ซึ่งของมันไม่จุลจาด หากมีฝนฟ้าตกลง ภา หรือ เมื่อเวลาไร้ปลากัดในสภาพนี้ เรียกว่า ปลากัดน้ำ หรือ ปลากัดน้ำ แต่เมื่อได้จับมาเลี้ยง และผสมพันธุ์ เอาไว้กักตัวนั้นแล้วเรียกว่า ปลากัดน้ำ

ปลากัดที่ถูกจับมาเลี้ยงดูจนโตจนมากเป็นต้นว่า สีแดงเหลือง สีน้ำเงิน สีเขียว และสีไม่มีประจุด บางพันธุ์ที่เป็นสีแดงเรียกว่า ปลากัดแดง บางพันธุ์ที่เป็นสีเขียวอ่อนหรือสีน้ำเงินอ่อนเรียกกันว่า ปลากัดกะลี้ สำหรับการผสมพันธุ์นั้นเรียกว่า แล่น

อยู่สองประการคือ ให้ได้มาซึ่งพันธุ์ที่สู้ทรหด ทนทานเร็ว และให้ได้พันธุ์ที่มีสีงามจับตา มีกรีบแผ่กว้างและยาว สำหรับเลี้ยงเป็นปลาประเภทสวยงาม เช่นเดียวกับปลาทอง ปลาข้างลาย *Barbus tetrazona* ปลาหางดาบ *Xiphophorus Lellerii* และอื่น ๆ

ปลากัดไทยตัวผู้เมื่อเลือกตัวเมียแล้ว สองเสื่ออยู่ด้านเดียวกันไม่ได้ เพียงแต่นำขวดแก้วที่ใส่ปลากัดขวดละตัวมาเทียบกันโดยไม่มีแผ่นกระดาษกั้น หรือเพียงแต่มองเห็นภาพสะท้อนของมันเองในกระจกเงาเท่านั้น มันจะพองแก้ม งอตัว ยักอก ยักหาง แต่กรีบเบ่งสีเงินแดงเข้ม หรือม่วงแก่ ตอนที่เราจะได้เห็นสีอันงามวิไลของมัน เป็นความงามตอนกระพืดกระพืด แม้แต่ปลาข้างลายซึ่งมีสีน้ำตาลดำหรือเขียวดำก็ไม่ได้ ที่จะงามตอนกระพืดกระพืดเหมือนกัน เพราะมันเบ่งสีจนกลายเป็นแดงเข้มหรือสีฟ้าใส

การกักปลากัดไว้โดยกว้าง ๆ ก็ ต้องเลือกคู่ต่อสู้ที่ขนาดตัวใกล้เคียงกันไว้ขวดละตัว นำขวดปลากัดสองขวดมาวางเทียบติดกัน ปลากัดจะพองแก้มแต่ตัว แต่กรีบ งอตัว กระพืดหางกลับไปกลับมา ขยับตัวของมันเข้มนั่นทุกที และมันขันตาคอมกริบถึงทั้งอย่างกินเลือดกินเนื้อ ปลอ่ยไว้เช่นนี้ประมาณหนึ่งนาที แล้วจึงข้อนปลากัดตัวหนึ่งใส่ลงในขวดใบเดียวกัน ปลากัดทั้งสองจะปราดเข้าหากันพร้อมทั้งพุ่งปากอันคมกริบไปที่กรีบหรือหางหรือชอกคอของคู่ต่อสู้ เว้นว่าขอล้อกันขึ้นสุดหางโงบนตัวแล้วดำดิ่งลงไปพันตัวอีก ปากตอปากประสานกันพันบิดเป็นเกลียวดังที่เห็นเชือก ผลัดกันพลิกกว่าพลิกหาง เมื่อกัดทั้งจนหลุดจากกันแล้ว

ต่างผดขึ้นไปสู่อากาศสดชื่นมากัดกันต่อไป การต่อสู้อย่างโหดโชน เช่นนี้กินเวลาดังแต่ครึ่งชั่วโมงถึง ๓ ชั่วโมง บางคู่ถึง ๖ ชั่วโมง และหนึ่งวันเต็ม ถ้าสำหรับคู่ที่ทรหดอดทนเป็นพิเศษ แต่การต่อสู้ขนาดตายคาขวดนั้นไม่เคยปรากฏ ผลมักลงเอยตรงที่ตัวใดตัวหนึ่งหมดเรี่ยวแรงแล้วยอมราชข้อไปเอง อย่างไรก็ตาม นับได้ว่าเป็นการต่อสู้ขนาดตาปลาอันโหดโหดยิ่งไม่ได้ก็แล้ว

ปลากัดไทยมีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Betta splendens* มีตามประเทศใกล้เคียงเหมือนกัน ในสภาพของปลาป่า แต่ที่เห็นแท้จริงของมันอยู่ในประเทศไทย ส่วนปลากัดทางแหลมมลายูเลยลงไปจนถึงเกาะลังกาไปนั้นเป็นปลากัดอีกพันธุ์หนึ่ง มีชื่อเรียกทางวิทยาศาสตร์ว่า *Betta taeniata* เป็นปลาพื้นเมืองของมลายูโดยแท้ และในถิ่นเองเดียวกัน พบไม่น้อยแถวจังหวัดจันทบุรี นครศรีธรรมราช และเกาะสมุย เรียกว่าปลากัดริมหัวไม่ มีหัวกว้างและลำตัวหนากว่าปลากัดไทย ขนาดของมันเมื่อยาวเต็มที่ประมาณ ๘ ซม. มักอยู่รวมฝูงกับปลากัด ปลากระดี่ ปลาชิว และปลาหัวตะกั่ว ปลาในตระกูล *Betta* ก็ตระกูลปลากัด หรือ *Fighting fish* ยังมีอีกถึง ๑๑ ชนิด สุดที่จะกล่าวขวัญถึงได้หมด แต่ไม่ปรากฏว่ามีตระกูลใดในประเทศไทยที่ได้รับการผสมพันธุ์และฝึกปรือเพื่อการต่อสู้โดยเฉพาะเช่น *Betta splendens* - ปลากัดไทยเล็กพริกขี้หนูของเราเลย □

ปลาในตระกูลปลากัดมีอยู่ถึง ๑
แต่ปลากัดไทยเท่านั้นที่ห้าโล

๑ ชนิด
รู้จักดี

